

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi tilaajan selvitysvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tilaajan selvitysvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain muuttamisesta (HE 172/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Raila Kangasperko, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitussihteeri Tapani Aaltela, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Kaarina Myyri-Partanen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Akava ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Tilaajan selvitysvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella tarkistettaisiin kolmivuotiskausittain laissa säädetyn laiminlyöntimaksun enimmäis- ja vähimmäismäärää rahanarvon muutosta vastaavasti. Samalla

voimassa olevan laiminlyöntimaksun vähimmäismäärä tarkistettaisiin 1 500 eurosta 1 600 euroon ja enimmäismäärä 15 000 eurosta 16 000 euroon.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Tilaajavastuulain keskeisenä tarkoituksena on harmaan talouden torjuminen. Tilaajan on hankittava alihankinta- ja vuokratyösopimusosa-

puolestaan laissa määrättyt tiedot selvittääkseen, onko sopimuskumppani hoitanut lainmukaiset velvoitteensa. Tavoitteena on estää sellaisten yritysten toiminta, jotka hakevat kilpailuetua jättämällä esimerkiksi sosiaalivakuutusmaksut ja verot maksamatta ja noudattamatta työehtosopimusten mukaisia vähimmäistyöehtoja. Jos tilaaja ei noudata selvitysvelvollisuutta, hänet voidaan määrätä maksamaan erityinen laiminlyöntimaksu, joka on vähintään 1 500 euroa ja enintään 15 000 euroa. Määrättävän maksun suuruus riippuu laiminlyönnin vakavuudesta.

Valiokunta toteaa, että tilaajavastuulaki on hyvä ennalta ehkäisevä työkalu taistelussa harmaata taloutta vastaan, mutta harmaan talouden kovaan ytimeen sillä ei pystytä juurikaan vaikuttamaan. Suurimmat ongelmat esimerkiksi rakennusalalla liittyvät urakoiden siirtymiseen ulkomaisille alihankkijoille, joiden lainmukaisten velvoitteiden täyttämistä ei nykyisillä keinoilla ja resursseilla kyetä riittävästi valvomaan.

Valiokunta puoltaa hallituksen esityksessä ehdotettua laiminlyöntimaksun vähimmäismää-

rän tarkistamista 1 500 eurosta 1 600 euroon ja enimmäismäärän tarkistamista 15 000 eurosta 16 000 euroon sekä maksun tarkistamista jatkossa kolmivuotiskausittain rahanarvon muutosta vastaavasti. Valiokunta pitää laiminlyöntimaksua kuitenkin kohtuullisen pienenä erityisesti, kun maksua vertaa talousrikoksista saatavaan hyötyyn. Valiokunnan mielestä laiminlyöntimaksun sekä muiden sanktioiden suuruutta ja niiden vaikuttavuutta harmaan talouden torjunnassa sekä tilaajavastuulain muutostarpeita tulee edelleen tarkoin seurata ja lakia kehittää. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus pikaisesti uudistaa tilaajavastuulakia vastaamaan paremmin harmaan talouden ongelmia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
jäs. Anna-Maja Henriksson /r
Arja Karhuvaara /kok
Johanna Karimäki /vihr
Merja Kuusisto /sd
Esa Lahtela /sd
Jari Larikka /kok

Markus Mustajärvi /vas
Sanna Perkiö /kok
Paula Sihto /kesk
Seppo Särkiniemi /kesk
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Jyrki Yrttiaho /vas
vjäs. Elsi Katainen /kesk (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana Kinnunen.